BESZÁMOLÓ
2025/26
ZÖLD PROGRAM

Beszámoló

az „Intézményi zöldprogram és környezettudatos nevelés Ferencváros bölcsődei és köznevelési intézményeiben 2025" pályázat megvalósításáról a Jaschik Álmos Művészeti Szakgimnázium és Technikumban

Kárpáti-Kladiva Krisztina és Takács Beáta pályázóként és a projekt megvalósítóiként a 2025-ben meghirdetett önkormányzati „Intézményi zöldprogram és környezettudatos nevelés Ferencváros bölcsődei és köznevelési intézményeiben 2025" című pályázat keretében valósítottuk meg az iskolánkban a környezetvédelemhez és biodiverzitáshoz kapcsolódó komplex szemléletformáló programot.

A projekt központi eleme egy „Póló- vagy vászontáska-tervező", valamint „Vers-, mese- és novellaíró pályázat" megszervezése és lebonyolítása volt, amelynek témája a környezetvédelem, kiemelten a biodiverzitás és a természetes ökoszisztémák megőrzése volt. A pályázat célja az volt, hogy a diákok kreatív eszközökön keresztül (vizuálisan s verbálisan) fogalmazzák meg gondolataikat, érzéseiket és környezettudatos szemléletüket, miközben személyes élményeken keresztül mélyítik el kapcsolatukat a természeti környezettel.

A projekt előkészítése 2026. januárjában kezdődött meg. Lebonyolítóként megkezdtük a pályázati kiírás szövegezését, a részvételi feltételek, határidők és leadási információk összeállítását. A pályázat népszerűsítéséhez szükséges plakát elkészítésében Tóth Attila laboráns és László Judit grafika szakmai tanár működtek közre.

2026. februárjának első hetében megtörtént a pályázat hivatalos meghirdetése. A felhívás megjelent az intézmények online felületein, közösségi média csoportokban, valamint az iskola folyosóin elhelyezett plakátokon keresztül is. A kommunikáció célja az volt, hogy minél több diákhoz és pedagógushoz jusson el a program híre, valamint egyértelművé váljanak a részvétel technikai és tartalmi feltételei.

plakát, online megjelenések (weboldal, iskolai FB csoportok)

A projekt során sor került a szükséges eszközök és nyeremények beszerzésére is. Elindult az állatkerti belépők, mikroszkópok, művészeti eszközök, ajándékutalványok beszerzése, amiket motivációs programokhoz és jutalmazásul szolgáltak a résztvevő diákok számára.

BESZÁMOLÓ
2025/26
ZÖLD PROGRAM

2026. februárjától márciusig kiemelt hangsúlyt kapott a szemléletformálás és inspiráció. A projekt keretében környezetvédelmi témájú előadások, botanikuskerti látogatások valósultak meg valamint az állatkerti látogatások is nagyban segítették a diákok élményszerű tanulását.

Budai arborétum-látogatás, szabadtéri rajz

Állatkert látogatása

BESZÁMOLÓ
2025/26
ZÖLD PROGRAM

Takács Beáta biodiverzitás témakörben óraterveket készített az érdeklődő pedagógusok számára, amelyeket megosztott kollégáival is, ezzel támogatva a környezettudatos nevelés intézményi szintű megvalósulását. A programban közel 250 diák és 11 tanár vett részt (9 osztály: 9. A, 9.D, 9.C, 10.C, 10.D, 11.A, 11.D, 12.E, 2/14 A.)

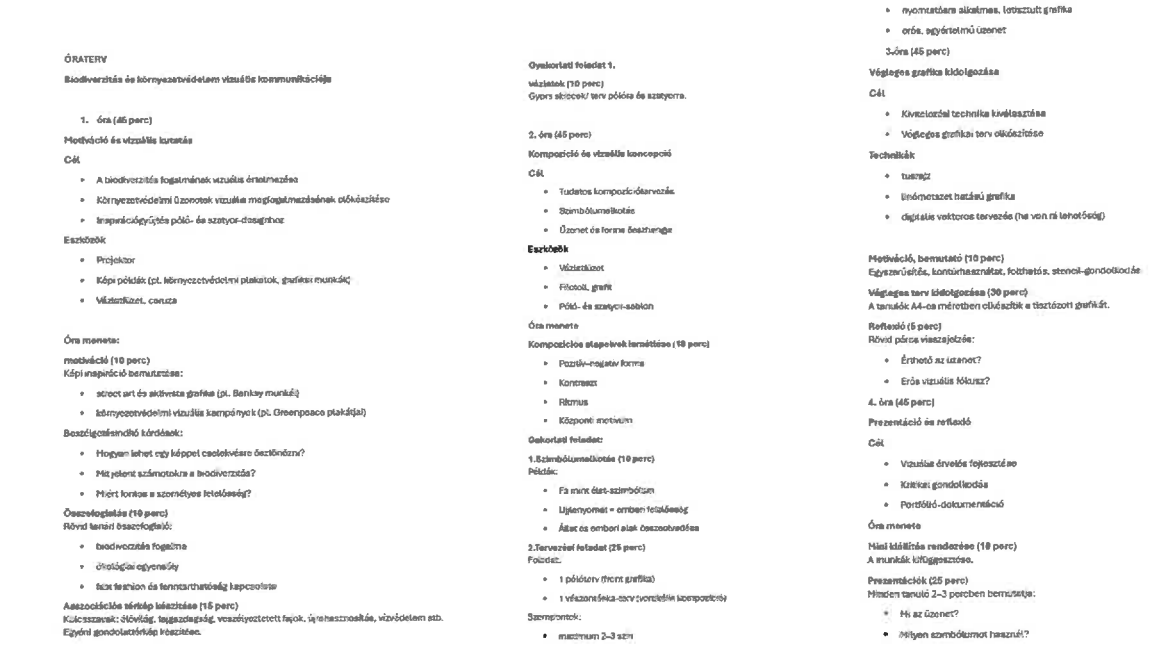

ÓRATERV

Biodiverzitás és környezetvédelem vizuális kommunikációja

1. óra (45 perc)

Motiváció és vizuális kutatás

Cél

- A biodiverzitás fogalmának vizuális értelmezése
- Környezetvédelmi üzenetek vizuális megfogalmazásának elősegítése
- Inspirációgyűjtés pólló- és szatyor-dizájnhoz

Eszközök

- Projektor
- Képi példák (pl. környezetvédelmi plakátok, grafikai munkák)
- Vázlatfüzet, ceruza

Óra menete:

motiváció (10 perc)
Képi inspiráció bemutatása:

- street art és aktivista grafika (pl. Banksy munkái)
- környezetvédelmi vizuális kampányok (pl. Greenpeace plakátjai)

Beszélgetésindító kérdések:

- Hogyan lehet egy képpel cselekvésre ösztönözni?
- Mit jelent számotokra a biodiverzitás?
- Miért fontos a személyes felelősség?

Összefoglalás (10 perc)
Rövid tanári összefoglaló:

- biodiverzitás fogalma
- ökológiai egyensúly
- fast fashion és fenntarthatóság kapcsolata

Asszociációs térkép készítése (15 perc)
Kulcsszavak: élővilág, fogyasztás, veszélyeztetett fajok, újrahasznosítás, vízvédelem stb.
Egyéni gondolattérkép készítése.

Gyakorlati feladat 1.

vázlatok (10 perc)
Gyors skicce/ terv pólóra és szatyorra.

2. óra (45 perc)

Kompozíció és vizuális koncepció

Cél

- Tudatos kompozíciótervezés
- Szimbólumalkotás
- Üzenet és forma összhangja

Eszközök

- Vázlatfüzet
- Filctoll, grafit
- Póló- és szatyor-sablon

Óra menete

Kompozíciós alapelvek ismertetése (10 perc)

- Pozitív-negatív forma
- Kontraszt
- Ritmus
- Központi motívum

Gyakorlati feladat:

1.Szimbólumalkotás (10 perc)
Példák:

- Fa mint élet-szimbólum
- Ujjlenyomat = emberi felelősség
- Átlag és emberi alak összeolvadása

2.Tervezési feladat (25 perc)
Feladat:

- 1 pólóterv (front grafika)
- 1 vázanélküli terv (szatyor/táska kompozíció)

Szempontok:

- maximum 2–3 szín
- nyomtatásra alkalmas, leegyszerűsített grafika
- erős, egyértelmű üzenet

3.óra (45 perc)

Végleges grafika kidolgozása

Cél

- Kivitelezési technika kiválasztása
- Végleges grafikai terv elkészítése

Technikák

- tusrajz
- linómetszet hatású grafika
- digitális vektoros tervezés (ha van rá lehetőség)

Motiváció, bemutató (10 perc)
Egyszerűsítés, kontúrhasználat, folthatás, stencil-gondolkodás

Végleges terv kidolgozása (30 perc)
A tanulók A4-es méretben elkészítik a tisztázott grafikát.

Reflexió (5 perc)
Rövid párra visszajelzés:

- Érthető az üzenet?
- Erős vizuális fókusz?

4. óra (45 perc)

Prezentáció és reflexió

Cél

- Vizuális érvelés fejlesztése
- Kritikai gondolkodás
- Portfólió-dokumentáció

Óra menete

Házi kiállítás rendezése (10 perc)
A munkák kifüggesztése.

Prezentációk (25 perc)
Minden tanuló 2–3 percben bemutatja:

- Mi az üzenet?
- Milyen szimbólumot használ?

- Miért működne pólón/szatyron?

Közös értékelés (10 perc)

Szempontok:

- Üzenet ereje
- Grafikai minőség
- Kompozíció
- Kreativitás
- Fenntarthatósági tudatosság

Fejlesztett kompetenciák

- Vizuális kommunikáció
- Környezettudatos gondolkodás
- Szimbolikus ábrázolás
- Önálló alkotói koncepció
- Kritikai reflexió

A biodiverzitás fogalma /tanári háttéranyaghoz/

Mit jelent a biodiverzitás?

A biodiverzitás (biológiai sokféleség) az élővilág változatosságát jelenti három szinten:

1. **Genetikai sokféleség** – egy fajon belüli változatosság
2. **Faji sokféleség** – egy adott területen élő fajok gazdagsága
3. **Ökoszisztéma-sokféleség** – különböző élőhelyek, társulások jelenléte

Hivatkozási alap lehet a WWF vagy a United Nations Biodiverzitás Egyezménye (1992).

Miért fontos?

- Ökológiai egyensúly fenntartása
- Élelmiszerbiztonság
- Gyógyszeralapanyagok
- Klímaszabályozás
- Kulturális és esztétikai érték

Veszélyeztető tényezők

- Élőhelypusztulás
- Klímaváltozás
- Szennyezés
- Túlhasználat
- Inváziós fajok

A biodiverzitás vizuális megjelenítési lehetőségei

Képzőművészet tőzsiskolóban fontos, hogy a tanulók ne illusztratív módon, hanem vizuális gondolkodással közelítsenek.

1. Direkt (reprezentatív) megközelítés

Motívumlánc

- Erdő, kontinens, rét
- Veszélyeztetett állatok
- Mikroszkopikus formák (sejtek, mikroszervek)

Kompozíciós lehetőségek

- Központosság (erdő kontinenssziluettel)
- Sűrűség–ritkulás kontrasztja
- Szimmetriasság mint a sokféleség metaforája

2. Szimbolikus megfogalmazás

Lehetséges vizuális metaforák

- Ujjlenyomat = egyediség
- Fa gyökérhálózata = ökológiai kapcsolatok
- Mezők = rendszerszintű egység
- Kisebb darabok = összeszakadás érzése
- Szív alakú levélforma = érzelmi kötődés a természethez

3. Absztrakt–grafikai megoldások

Ez különösen alkalmas pólé- és szatyortervezéshez.

Formanyelvi lehetőségek

- Organikus vonalvezetés
- Sejtszerű struktúrák
- ismétlődő mintarendszer
- Fraktálszerű növekedés

Vizuális elvek

BESZÁMOLÓ
2025/26
ZÖLD PROGRAM

Biodiverzitás előadás, védett állatok, növények festése

A diákok alkotói munkáját folyamatos pedagógiai mentorálás és konzultáció segítette. A program lebonyolításába több kolléga is bekapcsolódott. A vizuális alkotások zsűrizésére művésztanárok és szakmai közreműködők kerültek felkérésre, míg az irodalmi pályaművek értékelését Kárpáti-Kladiva Krisztina koordinálta több pedagógus közreműködésével. A mikroszkópokat a diákok a Komplex természettudomány foglalkozások keretében, pedagógusi irányítással vették használatba. Az eszközök alkalmazásával bővült a tantárgy és a környezetvédelem iránt érdeklődő tanulók számára biztosított lehetőségek köre, valamint gyakorlati tapasztalatot szerezhettek a mikroszkópos vizsgálatok terén. A mikroszkópok hozzájárulnak a természeti jelenségek jobb megértéséhez, az elemző és megfigyelőképesség fejlesztéséhez, illetve a környezeti folyamatok részletesebb analizálásához.

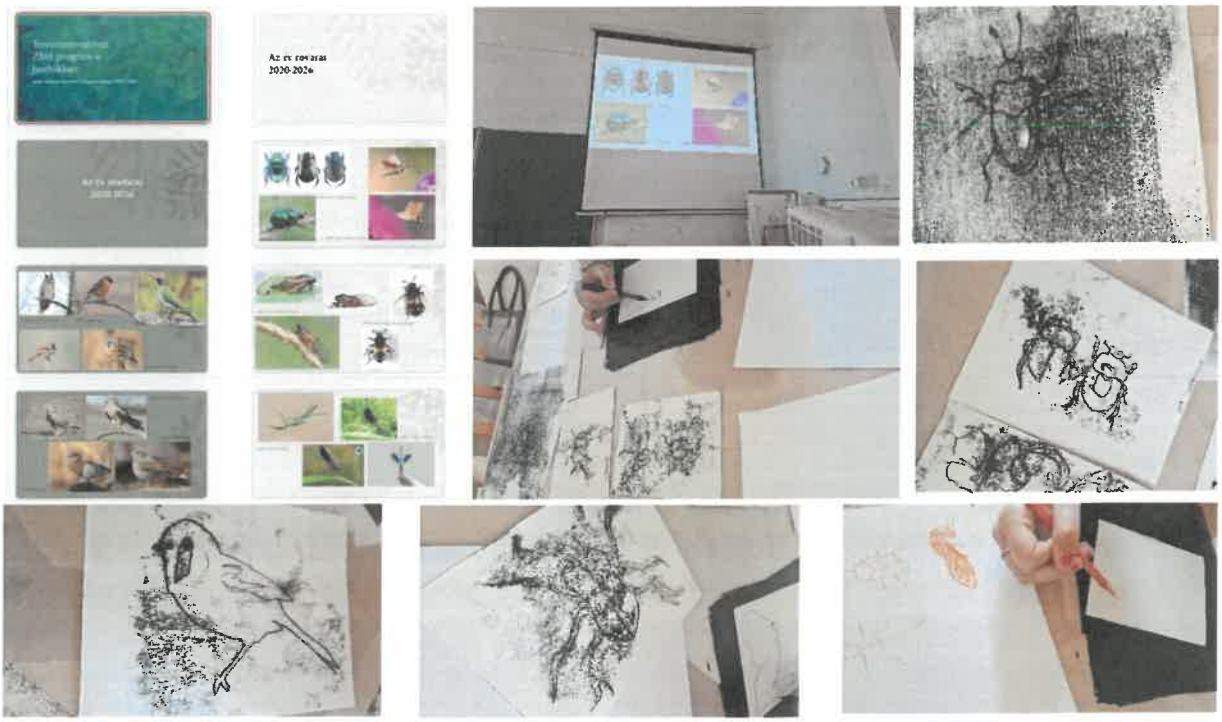

Magyarország védett állatai előadás, hozzá kapcsolódó gyakorlati feladat

BESZÁMOLÓ
2025/26
ZÖLD PROGRAM

beérkező kész pályázati anyagok egy része

2026. márciusában megtörtént a pályaművek beadása, rendszerezése és előkészítése. A beérkezett alkotások nyomtatása és paszpartuzása is megvalósult, így a művek kiállításra alkalmas formában kerülhettek bemutatásra. Április első felében zajlott a szakmai zsűrizés lebonyolítása, amelyben Takács Beáta mellett Hudatsek László és Király Attila közreműködött.

kiállítás előkészületei

A természetvédelem kreatív feladatokon keresztül közvetve, mégis mélyen hasznosul a középiskolás diákok életében. Egy grafikai pályázat során a tanulók megismerkednek Magyarország védett növényeivel és állataival, kutatnak, feldolgozzák a témát, majd alkotásaikon keresztül saját élménnyé formálják a megszerzett ismereteket. Az alkotói folyamat segíti az elmélyülést, így a tudás nem csupán lexikális ismeret marad, hanem hosszú távon beépül a gondolkodásukba és szemléletükbe.

BESZÁMOLÓ
2025/26
ZÖLD PROGRAM

Hasonló módon fejlesztő hatású, amikor a diákok verset, novellát vagy mesét írnak természetvédelmi témában. Az irodalmi alkotás során érzelmileg is kapcsolódnak a környezethez, ami erősíti a felelősségtudatot, az empátiát és a környezettudatos gondolkodást.

A projekt egyik kiemelkedő eleme volt, hogy a kiválasztott vizuális alkotások egy része további felhasználásra került: pólókra és vászontáskákra nyomtatták azokat. Ez a megvalósítás nemcsak a diákok számára jelentett különleges élményt, hanem a környezettudatos szemlélet közösségi megjelenítését és népszerűsítését is szolgálta. A létrehozott termékek a fenntarthatóság és a kreatív önkifejezés szimbólumaivá váltak.

2026. májusában került sor a projekt záróeseményének előkészítésére. A kiállítás és felolvasás az iskola rajzfolyosójának kiállítóterében valósul meg. A rendezvény megnyitását Dr. Tenk András, iskolánk Komplex természettudomány tantárgy tanára vállalta.

nyertes pályamunkák pólón

kiállítás

Az eseményen bemutatásra kerülnek a vizuális és irodalmi pályaművek, valamint a projekt során elkészült pólók és vászontáskák is. A program részeként a kiválasztott irodalmi alkotások bemutatására is sor kerül.

A pályázat eredményeként a résztvevő diákok nemcsak értékes tárgyi jutalmakban részesültek, hanem aktív részeseivé váltak egy olyan közösségi alkotófolyamatnak, amely erősítette környezeti érzékenységüket, kreativitásukat és felelősségvállalásukat. A különböző műveltségterületek

BESZÁMOLÓ
2025/26
ZÖLD PROGRAM

koncentrációjával a diákok komplex személyiségfejlesztése is megvalósult. Kreativitásukat mind a vizuális kultúra, mind a kreatív írás területén megmutathatták. A projekt hozzájárult a fenntarthatósággal kapcsolatos tudás elmélyítéséhez, valamint a biodiverzitás védelmének tudatosításához.

A projekt lezárásaként felmerült a kiállítás anyagának további kerületi bemutatása, valamint a sajtóval történő kapcsolatfelvétel lehetősége is, amely hosszabb távon tovább növelheti a program szemléletformáló hatását.

A projekt dokumentációjának és szakmai beszámolójának elkészítésével a program 2026. júniusban sikeresen lezárult.

Budapest, 2026. 05. 27.